MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU ULUSAL TEKNİK UZMANLIK SİSTEMİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak, Temel İlkeler ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Usul ve Esasların amacı; Mesleki Yeterlilik Kurumu Ulusal Teknik Uzmanlık Sistemi çerçevesinde özel bilgi, beceri, deneyim ve uzmanlık gerektiren geçici nitelikteki işlerde vekâlet veya istisna sözleşmesiyle görev verilecek kişilerin;

a) Şeffaflık, kapsayıcılık, liyakat, yetkinlik, tarafsızlık ve fırsat eşitliği ilkeleri doğrultusunda belirlenmesini,

b) Kamu, özel sektör, üniversiteler, meslek kuruluşları ve çalışma hayatının diğer paydaşlarında bulunan akademik, mesleki ve sektörel bilgi ve tecrübenin Kurum faaliyetlerine kazandırılmasını,

c) Meslek standartları, ulusal yeterlilikler, ölçme ve değerlendirme, sınav ve belgelendirme, kalite güvencesi, denetim, doğrulama, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ), araştırma, proje, uluslararası çalışmalar ve politika geliştirme süreçlerine etkin katkı sağlamasını,

ç) Mesleki, etik ve kurumsal yetkinliklerinin sürekli geliştirilmesini ve uygulama birliğinin sağlanmasını,

d) Görevlendirmelerin uzmanlık, ihtiyaç, performans, tarafsızlık, risk ve etkinlik esasları doğrultusunda gerçekleştirilmesini,

e) Performanslarının objektif, ölçülebilir ve kanıta dayalı yöntemlerle izlenmesini ve değerlendirilmesini,

f) Kurumun kalite güvencesinin, kurumsal kimliğinin, tarafsızlığının, itibarının ve marka değerinin korunmasını,

g) Türkiye'nin meslek, beceri ve yeterlilik ekosisteminde ihtiyaç duyulan nitelikli uzmanlık kapasitesinin sürdürülebilir şekilde geliştirilmesini

sağlamaya ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Usul ve Esaslar; Kurum faaliyetlerinde özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici nitelikteki işlerde görev almak isteyen kişilerin başvurularının alınması ve değerlendirilmesi, teknik uzman havuzuna dâhil edilmesi, eğitimi, görevlendirilmesi, izlenmesi, performansının değerlendirilmesi, görevlendirmelerinin geçici olarak durdurulması ve havuzdan çıkarılmasına ilişkin iş ve işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Usul ve Esaslar; 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 20/A maddesi ile Mesleki Yeterlilik Kurumunda Geçici

Nitelikteki İşlerin Vekâlet ve İstisna Sözleşmesiyle Yaptırılmasına İlişkin Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Temel İlkeler

MADDE 4 – (1) Teknik uzman havuzunun oluşturulması ve yönetiminde;

a) Liyakat ve yetkinlik,
b) Şeffaflık ve hesap verebilirlik,
c) Tarafsızlık ve bağımsızlık,
ç) Fırsat eşitliği ve kapsayıcılık,
d) Kalite güvencesi ve uygulama birliği,
e) Ölçülebilirlik ve kanıta dayalı değerlendirme,
f) Uzmanlık alanına uygunluk,
g) Çıkar çatışmasının önlenmesi,
ğ) Kaynakların etkin ve verimli kullanılması,
h) Sürekli gelişim,
ı) Kurumsal itibar ve bilgi güvenliğinin korunması

ilkeleri esas alınır.

(2) Teknik uzman havuzunun oluşturulmasında; görevin gerektirdiği yetkinlikler esas olmak kaydıyla kamu, özel sektör, üniversiteler, meslek kuruluşları ve diğer paydaşların yanı sıra mesleki bilgi ve tecrübesini örgün, yaygın veya iş başında öğrenme yoluyla edinmiş kişilerin sisteme erişimini sağlayacak kapsayıcı bir yaklaşım benimsenir.

(3) Eğitim, diploma, mesleki yeterlilik belgesi, ustalık veya kalfalık belgesi, mesleki deneyim ve ilgili diğer yeterlilikler, görevin niteliğine göre ayrı ayrı veya birlikte değerlendirilir. Her uzmanlık alanı için aynı eğitim veya belge türünün aranması zorunlu değildir.

Tanımlar

MADDE 5 – (1) Bu Usul ve Esaslarda geçen;

a) İlgili Hizmet Birimleri: Mesleki Yeterlilik Kurumunun teknik uzmanlardan hizmet alan birimlerini,

b) Kurum: Mesleki Yeterlilik Kurumunu (MYK),

c) Mülakat Komisyonu: Teknik uzmanlarda aranacak genel ve özel şartların içeriğine dayalı olarak oluşturulan başkan ve üyeleri,

ç) MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi: Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca düzenlenen ve sınavlarda başarılı olanlara verilen MYK Mesleki Yeterlilik Belgelerini,

d) Ön İnceleme Komisyonu: Başvuruları ve başvuru belgelerini incelemek üzere oluşturulan komisyonu,

e) Performans Değerlendirme Komisyonu: Teknik uzmanların performanslarını belirlenmiş kriter ve kanıt kaynakları üzerinden değerlendiren komisyonu,

f) Portal: Teknik uzman havuzuna ilişkin iş ve işlemlerin yürütüldüğü elektronik sistemi,

g) Teknik uzman: Kurum faaliyetlerinde özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici nitelikteki işlerin vekâlet veya istisna sözleşmesiyle gördürüleceği denetçi, moderatör, alan uzmanı, dış doğrulayıcı, proje uzmanı, danışman ve diğer uzmanları,

ğ) Teknik uzman havuzu: Kurumun ihtiyaç duyduğu alanlarda belirlenen şartları sağlayarak vekâlet veya istisna sözleşmesi kapsamında görev alabilecek teknik uzmanlara ilişkin kayıtların tutulduğu ve yönetildiği sistemi,

h) Ulusal Teknik Uzmanlık Sistemi: Kurum tarafından yürütülen ulusal yeterlilik sisteminin etkin, güvenilir, tarafsız ve sürdürülebilir şekilde uygulanmasını desteklemek amacıyla; ilgili teknik ve mesleki alanlarda uzmanlık sahibi kişilerin belirlenmesi, yetkinliklerinin değerlendirilmesi, izlenmesi ve geliştirilmesine ilişkin kural, süreç ve faaliyetlerin bütününü

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
İhtiyaç Planlaması, Başvuruların Alınması ve Değerlendirilmesi

Uzmanlık İhtiyacının Belirlenmesi

MADDE 6 – (1) İlgili Hizmet Birimleri, mevcut ve öngörülen iş yükü, mesleklerin gelişimi, teknolojik, ekonomik ve sektörel dönüşümlerle ortaya çıkan beceri ihtiyacı, mevzuat değişiklikleri, kalite güvence ihtiyaçları ve Kurumun stratejik hedeflerini dikkate alarak sektörel/mesleki uzmanlık, ölçme-değerlendirme, kalite güvence ve denetim, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, araştırma-veri-politika, proje ve uluslararası çalışmalar ile diğer uzmanlık profillerinden ihtiyaç duyulan uzmanlık alanlarını belirler.

(2) Teknik uzman ihtiyacı; yalnız mevcut ulusal yeterliliklerle sınırlı olmaksızın meslek standartları, yeterlilikler, ölçme ve değerlendirme, kalite güvencesi, denetim, doğrulama, TYÇ, araştırma, proje, veri ve politika geliştirme ile Kurumun görev alanına giren diğer alanlarda belirlenebilir.

(3) İhtiyaç duyulan uzmanlık alanları mümkün olduğunca uzmanlık profilleri itibarıyla tanımlanır. Her profil için gerekli eğitim, mesleki deneyim, teknik bilgi, belge, yetkinlik ve diğer özel şartlar ayrıca belirlenebilir.

Başvuruların Alınması

MADDE 7 – (1) Teknik uzman ihtiyacı ilgili hizmet birimlerince Personel ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığına bildirilir.

(2) Başvurular Kurum internet sitesinde en az on beş iş günü süreyle ilan edilir. İlanda;

a) Uzmanlık alanı ve/veya uzmanlık profili,
b) Aranan genel ve özel şartlar,
c) Başvuruda istenecek belgeler,
ç) Değerlendirme yöntemi ve kriterleri,
d) Varsa kriterlerin ağırlıkları ve asgari başarı şartı,
e) Başvuru ve itiraz süreleri

açıkça belirtilir.

(3) Başvurularda görevin niteliğine göre; özgeçmiş, SGK hizmet dökümü, diploma, MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi, ustalık veya kalfalık belgesi, mesleki deneyim belgeleri, eğitim ve sertifikalar ile gerekli görülen diğer belgelerden uygun olanlar istenir.

(4) Teknik uzman seçiminde yalnızca diploma veya akademik unvan esas alınamaz. İlgili uzmanlık alanının niteliğine göre mesleki deneyim, saha bilgisi, ustalık, teknik yetkinlik ve mesleki yeterlilikler de dikkate alınır.

(5) Gerçeğe aykırı bilgi veya belge sunduğu tespit edilen adayın başvurusu reddedilir. Bu durum sözleşme imzalandıktan sonra tespit edilirse sözleşme hükümleri uygulanır ve kişi havuzdan çıkarılır.

Ön İnceleme ve Değerlendirme

MADDE 8 – (1) Başvurular Ön İnceleme Komisyonu tarafından ilanda belirtilen genel ve özel şartlara göre değerlendirilir.

(2) Eksik belge bulunduğunun tespit edilmesi hâlinde adaya beş iş günü süre verilebilir.

(3) İlan edilen uzmanlık alanında yeterli sayıda ve nitelikte başvuru bulunmaması hâlinde yeniden ilana çıkılabilir.

(4) İkinci ilanda da uygun aday bulunamaması hâlinde, uzmanlık alanıyla doğrudan ilişkili veya eşdeğer kabul edilebilecek alanlarda yeterli eğitim, mesleki deneyim veya teknik yetkinliğe sahip kişiler gerekçeli komisyon kararıyla değerlendirmeye alınabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Mülakat, Değerlendirme ve Sözleşme

Mülakat ve Değerlendirme

MADDE 9 – (1) Mülakatlar ilgili mevzuat uyarınca oluşturulan Mülakat Komisyonu tarafından gerçekleştirilir.

(2) Değerlendirmede görevin niteliğine göre;

a) Mesleki ve sektörel deneyim,
b) Teknik bilgi ve uygulama becerisi,
c) Ulusal yeterlilik sistemi ve ilgili metodolojiye hâkimiyet,
ç) Analiz, problem çözme ve raporlama becerisi,
d) Etik, tarafsızlık ve çıkar çatışması farkındalığı,
e) İletişim, ekip çalışması ve temsil yeteneği,
f) Görevin niteliğine özgü diğer yetkinlikler

dikkate alınır.

(3) Mülakatın mümkün olduğunca yapılandırılmış, ölçülebilir ve adaylar arasında karşılaştırılabilir şekilde gerçekleştirilmesi esastır.

(4) Gerekli görülen uzmanlık alanlarında mülakata ilave olarak yazılı sınav, vaka analizi, uygulama, örnek rapor hazırlama veya benzeri teknik değerlendirme yöntemleri kullanılabilir.

(5) Değerlendirme kriterleri, kriter ağırlıkları ve asgari başarı şartı ilan öncesinde belirlenir ve ilanla birlikte duyurulur.

(6) Değerlendirme sonucu gerekçeli olarak kayıt altına alınır.

(7) Sonuçlara yedi iş günü içerisinde itiraz edilebilir. İtirazlar on iş günü içerisinde sonuçlandırılarak ilgilisine bildirilir.

Sözleşme ve Havuza Dâhil Edilme

MADDE 10 – (1) Başarılı bulunan adaylar ilgili mevzuatta öngörülen onay süreçlerinin tamamlanmasının ardından teknik uzman havuzuna dâhil edilir ve kendileriyle görevin niteliğine uygun sözleşme imzalanır.

(2) Teknik uzman havuzuna dâhil edilmek kişiye görev verilmesi konusunda kazanılmış hak oluşturmaz.

(3) Uzmanlık kapsamının genişletilmesi talepleri Portal üzerinden alınır. Yeni alanın şartlarını sağlayan uzmanların kapsamları gerekli değerlendirme yapılarak güncellenebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Eğitim, Yetkinliklerin Güncellenmesi ve Uygulama Birliği

Eğitim

MADDE 11 – (1) Havuza yeni dâhil edilen teknik uzmanlara görevlendirme öncesinde Kurumun görevleri, ulusal yeterlilik sistemi, etik ilkeler, tarafsızlık, çıkar çatışması, gizlilik, bilgi güvenliği, raporlama ve görevin gerektirdiği teknik hususları kapsayan oryantasyon eğitimi verilir.

(2) Teknik uzmanlara yılda en az bir kez güncelleme veya gelişim eğitimi verilir.

(3) Eğitimler; mevzuat ve metodoloji değişiklikleri, ulusal meslek standartları ve yeterliliklerdeki güncellemeler, ölçme ve değerlendirme, kalite güvencesi, etik, raporlama, Portal kullanımı, dijital uygulamalar ve ihtiyaç duyulan diğer alanları kapsayabilir.

Uygulama Birliği ve Uyumlaştırma

MADDE 12 – (1) Aynı veya benzer görevleri yürüten teknik uzmanların karar ve değerlendirmelerinde uygulama birliğini sağlamak amacıyla belirli aralıklarla uyumlaştırma çalışmaları yapılabilir.

(2) Uyumlaştırma çalışmalarında örnek olay, vaka analizi, örnek rapor, ortak değerlendirme, uygulamalı eğitim ve benzeri yöntemlerden yararlanılabilir.

(3) Uygulama birliğinin sağlanması bakımından gelişim ihtiyacı bulunduğu tespit edilen uzmanlara ilave eğitim verilebilir veya eğitim tamamlanıncaya kadar görevlendirme yapılmayabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Teknik Uzmanların Görevlendirilmesi

Görevlendirme Esasları

MADDE 13 – (1) Teknik uzman görevlendirmelerinde;

a) Görevin niteliği, kapsamı, yeri, süresi ve risk düzeyi,
b) Uzmanın görev için gerekli uzmanlık ve yetkinliği,
c) Uzmanın geçmiş görevlerdeki performansı,
ç) Tarafsızlık ve çıkar çatışması durumu,
d) Yıl içerisindeki görevlendirme sayısı ve süreleri,
e) Müsaitlik durumu,
f) Kaynakların etkin ve verimli kullanılması,
g) Uygun olduğu ölçüde rotasyon ve dengeli görevlendirme

birlikte dikkate alınır.

(2) Görevlendirmelerde temel öncelik, görevin gerektirdiği yetkinlik ve kalite güvencesinin sağlanmasıdır. Dengeli görevlendirme ilkesi, uzmanlık ve performans kriterlerinin önüne geçecek şekilde uygulanamaz.

(3) Teknik uzmanların dengeli bir dağılımda görevlendirilmesini sağlamak amacıyla Portal üzerinden rotasyon ve kontrol mekanizmaları oluşturulabilir.

(4) Kritik veya yüksek riskli görevlerde, tecrübe ve performans kriterlerine ilişkin ilave şartlar aranabilir.

Tarafsızlık ve Çıkar Çatışması

MADDE 14 – (1) Teknik uzman, görevlendirildiği faaliyette tarafsızlığını etkileyen veya etkileyebileceği değerlendirilen her türlü mali, mesleki, kurumsal veya kişisel ilişkiyi görevi kabul etmeden önce Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

(2) Çıkar çatışması bulunduğu değerlendirilen kişiye ilgili görev verilmez.

(3) Teknik uzman; görev nedeniyle elde ettiği gizli bilgi, belge, kişisel veri, sınav materyali ve Kuruma ait diğer bilgileri amacı dışında kullanamaz ve üçüncü kişilerle paylaşamaz.

(4) Teknik uzmanlık sıfatı Kurumun bilgisi veya yetkisi dışında ticari, kişisel veya kurumsal menfaat sağlamak amacıyla kullanılamaz.

ALTINCI BÖLÜM
İzleme ve Performans Değerlendirmesi

Görev Bazlı İzleme

MADDE 15 – (1) Teknik uzmanların performansları, yalnız yıllık değerlendirme döneminde değil, görev bazında da izlenir.

(2) Görev bazlı değerlendirmelerde görevin niteliğine göre;

a) Teknik doğruluk ve işin kalitesi,
b) Raporlama kalitesi,
c) İşin zamanında tamamlanması,
ç) Mevzuat ve metodolojiye uygunluk,
d) Etik ve tarafsızlık,
e) İletişim ve iş birliği,
f) Revizyon veya düzeltme ihtiyacı,
g) Kurum tarafından belirlenen diğer ölçülebilir kriterler

dikkate alınabilir.

(3) Görev bazlı değerlendirme sonuçları Portal üzerinden kayıt altına alınarak dönemsel performans değerlendirmesinde kanıt kaynağı olarak kullanılır.

Performans Değerlendirmesi

MADDE 16 – (1) Değerlendirme döneminde görev alan teknik uzmanların performansı yılda en az bir kez Performans Değerlendirme Komisyonunca değerlendirilir.

(2) Performans değerlendirmesi önceden belirlenmiş ve Portalda yayımlanmış kriter, ağırlık ve kanıt kaynakları esas alınarak 100 puan üzerinden yapılır.

(3) Değerlendirme sonucunda;

a) 70 ve üzeri: Beklenen performans düzeyini karşılayan,
b) 60-69: Gelişim ve iyileştirme ihtiyacı bulunan,
c) 60'ın altı: Beklenen performans düzeyinin altında kalan

olarak değerlendirilir.

(4) Gelişim ve iyileştirme ihtiyacı bulunan teknik uzmanlara ihtiyaç duyulan alanlarda gelişim ve iyileştirme eğitimi verilir. Eğitim ve gerekli değerlendirme tamamlanıncaya kadar yeni görev verilmeyebilir.

(5) Beklenen performans düzeyinin altında kaldığı değerlendirilen teknik uzmanın yeni görevlendirmeleri durdurulur. İlgili hizmet biriminin görüşü alınarak yeniden eğitim, yeterlilik değerlendirmesi veya havuzdan çıkarma işlemlerinden uygun olanı uygulanır.

(6) Birbirini takip eden iki değerlendirme döneminde beklenen performans düzeyinin altında kalan veya gelişim tedbirlerine rağmen gerekli performans düzeyine ulaşamayan teknik uzman havuzdan çıkarılır.

(7) Performans değerlendirme sonucu Portal üzerinden ilgiliye bildirilir. İlgili, yedi iş günü içerisinde itiraz edebilir. İtiraz on iş günü içerisinde karara bağlanır.

YEDİNCİ BÖLÜM
Görevlendirmenin Geçici Olarak Durdurulması ve Havuzdan Çıkarma

Görevlendirmenin Geçici Olarak Durdurulması

MADDE 17 – (1) Teknik uzmanın;

a) Tarafsızlığını koruyamadığına veya çıkar çatışması yaşadığına ilişkin inceleme yürütülmesi,

b) Performansının beklenen düzeyin altında bulunması,
c) Zorunlu eğitim veya gelişim programını tamamlamaması,
ç) Genel veya özel şartları taşıyıp taşımadığı konusunda tereddüt oluşması,
d) Kurumun kalite güvencesi, itibarı veya bilgi güvenliği bakımından inceleme gerektiren bir durumun ortaya çıkması

hâllerinde, inceleme veya gelişim süreci tamamlanıncaya kadar yeni görevlendirmeleri geçici olarak durdurulabilir.

(2) Geçici durdurma tedbir niteliğinde olup tek başına havuzdan çıkarma sonucu doğurmaz.

Havuzdan Çıkarılma

MADDE 18 – (1) Teknik uzmanın;

a) Sözleşmesinin feshedilmesi,
b) Genel veya özel şartlardan herhangi birini kaybetmesi,
c) Başvuru veya görev sürecinde gerçeğe aykırı bilgi veya belge sunduğunun tespit edilmesi,
ç) Bildirilmesi gereken çıkar çatışmasını bilerek bildirmemesi,
d) Gizlilik veya bilgi güvenliği yükümlülüğünü ihlal etmesi,
e) Teknik uzmanlık sıfatını Kurumun itibarını veya tarafsızlığını zedeleyecek ya da kişisel veya ticari menfaat sağlayacak biçimde kullanması,
f) Performans hükümleri çerçevesinde havuzdan çıkarılmasına karar verilmesi,
g) Zorunlu eğitimlere geçerli mazereti olmaksızın katılmaması veya gerekli gelişim şartlarını yerine getirmemesi,
ğ) Belirlenen süre içerisinde sözleşmesini yenilememesi,
h) Kendi talebiyle havuzdan ayrılmak istemesi

hâllerinde teknik uzman havuzdan çıkarılır.

(2) Havuzdan çıkarma kararları somut bilgi, belge ve gerekçeye dayandırılır.

(3) Karar ilgiliye Portal üzerinden bildirilir. İlgili yedi iş günü içerisinde karara itiraz edebilir. İtiraz on iş günü içerisinde değerlendirilerek sonucu ilgiliye bildirilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM
Havuzun Yönetimi, Güncelliği ve Kurumsal Kapasite

Havuzun Güncelliği

MADDE 19 – (1) Teknik uzman havuzunun güncel, etkin ve sürdürülebilir tutulması esastır.

(2) Uzmanların iletişim, eğitim, mesleki deneyim, belge, yetkinlik ve diğer bilgilerinin belirli aralıklarla güncellenmesi istenebilir.

(3) Uzun süre görev almayan, bilgilerini güncellemeyen veya gerekli eğitim ve değerlendirme süreçlerine katılmayan uzmanların havuzdaki durumu yeniden değerlendirilir.

Kurumsal Kapasite ve Raporlama

MADDE 20 – (1) Teknik uzman havuzuna ilişkin uzmanlık alanları, sektörel dağılım, görevlendirmeler, performans sonuçları, eğitim ihtiyaçları ve uzmanlık açığına ilişkin veriler periyodik olarak analiz edilir.

(2) Bu analizlerden Kurumun insan kaynağı ve uzmanlık ihtiyacının planlanması, kalite güvence sisteminin geliştirilmesi, meslek ve beceri ihtiyaçlarının izlenmesi ile araştırma ve politika geliştirme çalışmalarında yararlanılabilir.

(3) Teknik uzman havuzunun yalnız mevcut operasyonel ihtiyaçları karşılayan değil, Kurumun gelecekte ihtiyaç duyacağı uzmanlık kapasitesini geliştiren sürdürülebilir bir yapı olarak yönetilmesi esastır.

DOKUZUNCU BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler

Mevcut Teknik Uzmanlar

MADDE 21 – (1) Bu Usul ve Esasların yürürlüğe girdiği tarihten önce teknik uzman havuzunda bulunan kişilerin durumları, belirlenecek geçiş süresi içerisinde bu Usul ve Esasların eğitim, görevlendirme, performans, tarafsızlık ve havuzdan çıkarılmaya ilişkin hükümleri bakımından uyumlaştırılır.

Hüküm Bulunmayan Hâller

MADDE 22 – (1) Bu Usul ve Esaslarda hüküm bulunmayan hâllerde Mesleki Yeterlilik Kurumunda Geçici Nitelikteki İşlerin Vekâlet ve İstisna Sözleşmesiyle Yaptırılmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 23 – (1) Bu Usul ve Esaslar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24 – (1) Bu Usul ve Esas hükümlerini Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanı yürütür.